



Kancelář prezidenta republiky
Archiv Pražského hradu

Zpráva o činnosti
Archivu Pražského hradu
za rok 2019

Úvod

Archiv Pražského hradu (Archiv PH) uchovává a zpřístupňuje historické dokumenty k dějinám Pražského hradu, k jeho umělecko- a kulturně-historickému významu, stavebnímu vývoji a obecně k jeho funkci ústředního sídla hlavy státu. Archiv PH vykonává tuto činnost od konce roku 1920 v souvislosti s postupným přebíráním péče o hradní areál Kanceláří prezidenta republiky (KPR). V letech 1920-1925 byly v Archivu PH soustředěny podle osmého oddílu mírové smlouvy s Rakouskem (podepsána v Saint-Germaine - en -Laye, 1919) během tzv. spisové a archivní rozluky historické archivní fondy z působnosti na Hradě fungujících úřadů v 16. - 20. století (resp. do roku 1918).

V roce 1957 se na základě vládního nařízení 55/54 Sb., o chráněné oblasti Pražského hradu stala KPR výkonným orgánem památkové péče o chrám sv. Víta a z tohoto titulu převzala do odborné správy rovněž Kapitulní knihovnu se sbírkou hudebnin, Archiv Metropolitní kapituly a fond Jednota pro dostavbu chrámu sv. Víta. Na fondy Metropolitní kapituly byl v roce 2015 vznesen nárok ze strany vlastníka, tj. Metropolitní kapitulou u sv. Víta v Praze. Vedla se jednání o budoucím místě uložení těchto mimořádně vzácných archivních fondů. Na základě Smlouvy o úschově archivních fondů (leden/únor 2019) mezi Metropolitní kapitulou u sv. Víta a Kanceláří prezidenta republiky jsou fondy Metropolitní kapituly nadále uloženy v Archivu PH.

V současnosti je péče o fondy vykonávána na základě zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů a v souladu s potřebami zřizovatele – Kanceláře prezidenta republiky. Archiv PH je organizačně zařazen do Oddělení Archivy KPR a PH v Odboru spisové a archivní služby KPR (OSAS KPR), od 1. dubna 2015 je tento odbor veden v rámci Sekce administrativní KPR.

I. Personální podmínky v Archivu PH

Mgr. Tomáš Zubec, odborný archivář, vedoucí Oddělení Archivy KPR a PH

Mgr. Martin Halata, ředitel OSAS KPR, samostatný archivář

Mgr. et Mgr. Lenka Kluková, odborná archivářka

Mgr. Petra Ponzerová, odborná archivářka

Bc. Anna Jenšíková, knihovnice

Martin Výborný, pracovník badatelný

II. Celkové množství uložených archiválií

K 31. prosinci 2019 Archiv PH spravoval 60 kmenových archivních fondů o metráži 1092,5 bm (v evidenci NAD) a 27 283 svazků knih Specializované knihovny Archivu Pražského hradu a Archivu Kanceláře prezidenta republiky.

III. Výběr, archivní zpracování a využívání archiválií

V roce 2019 proběhlo několik nových akvizic a archivní fondy Archivu PH se tak rozrostly o 24,5 bm.

a) nový fond s názvem „Pomocná registratura ředitele Správy Pražského hradu Ivo Koukola“ (NAD 60).

b) přírůstek (technická/projektová dokumentace Správy Pražského hradu) do fondu Nová plánová sbírka (NAD 15).

c) nález výtvarného návrhu na vitráž, pravděpodobně pro kapli sv. Jana Křtitele, nalezeného v prostorách bývalé kapitulní knihovny chrámu sv. Víta. Výtvarný návrh je zařazen do archivního fondu s názvem „Soutěžní návrhy na výzdobu chrámu sv. Víta“ (NAD 22).

Badatelnu Archivu PH navštívilo 128 badatelů (včetně zahraničních) z toho 107 externích a 21 interních (zaměstnanci Kanceláře prezidenta republiky a Správy Pražského hradu). Uskutečněno bylo 245 badatelských návštěv. Zodpovězeno bylo cca 600 badatelských dotazů.

Během roku 2019 proběhlo v prostorách Archivu PH několik tuzemských a zahraničních exkurzí, odborný výklad zajistili pracovníci archivu:

- *exkurze zástupců Národního památkového úřadu Slovinské republiky*, 12. května 2019
- *České informační společnosti (pobočky při NA v Praze)*, 12. září 2019
- *zaměstnanců OSAS KPR*, 26. července 2019
- *zástupce Městského archivu v Kolíně nad Rýnem*, 1. listopadu 2019

Publikační činnost pracovníků Archivu PH:

HALATA, Martin. The Dilemma of the fine administrator: the original or facsimile. In: GOLOB, Nataša a Jedert VODOPIVEC, ed. *Works of Art on Parchment and Paper: Interdisciplinary Approaches*. Ljubljana: Znanstvena založba FF Univerze v Ljubljani, 2019, s. 15-25. ISBN 978-961-06-0272-9.

DOLEŽAL, Jakub, Martin HAKAUF, Martin HALATA, Jan NOVÁK, Petra PONZEROVÁ a Tomáš ZUBEC. *Veritas vincit: 100 let Kanceláře prezidenta republiky = 100 years of the Office of the President of the Republic*. Přeložila Barbara DAY. Praha: Správa Pražského hradu, 2019. ISBN 978-80-88315-04-9.

Účast na konferencích a přednáškách pracovníků Archivu PH:

- *18. celostátní archivní konference*, Plzeň 23.-25. dubna 2019.
- *Doména diletantství?* Národní archiv, Praha 8. listopadu 2019.
- *XVII. seminář restaurátorů a historiků*, Jihlava 18.-21. listopadu 2019.
- *89. Deutscher Archivtag*, Suhl, 17.-20. září 2019.
- *APH: od Jana Morávky k dnešku*. 26. února 2012, přednáška Martina Halaty na výroční schůzi České informační společnosti- pobočce při NA v Praze.
- *Works of Art on Parchment and Paper*, mezinárodní symposium v Lublani, jehož předmětem byla umělecká díla na pergamentu a papíru. V rámci symposia vedl Martin Halata dvě ze sympozijních sekcí a přednesl příspěvek *The Dilemma of the fine administrator: the original or facsimile*. 6.- 8. června 2019.

- *Od soumraku do úsvitu. Slovinské umění 1870-1930*, v rámci výstavy vykonal Martin Halata komentovanou prohlídku pro Společnost přátel UPM v Praze.

Výstavy, na kterých Archiv PH participoval:

Kamil Hilbert, architekt, 1869-1933, výstava pořádána v NTM, 19.4.-10.11. 2019.

Kamil Hilbert a jeho práce pro katedrálu, panelová expozice pořádána Odborem památkové péče KPR (Ing. arch. Petr Chotěbor) v chrámu sv. Víta.

Veritas Vincit, panelová výstava na III. nádvoří Pražského hradu, pořádána k 100. výročí v Kanceláře prezidenta republiky.

IV. Stav archiválií

Archiválie uložené v depozitářích Archivu PH jsou v dobrém fyzickém stavu. Depozitáře jsou pod nepřetržitou kontrolou a jejich klimatické podmínky jsou monitorovány pracovníky archivu a Správy Pražského hradu. Pomocí centrální vzduchotechniky a mobilních odvlhčovacích jednotek je zajištěno, aby nedocházelo k teplotním a vlhkostním výkyvům.

V. Konzervace a restaurování archiválií

Restaurátorské práce na archiváliích Archivu PH nebyly v roce 2019 uskutečněny.

V rámci prevence při předkládání studijního materiálu z archivních fondů do badatelny a při vyřizování běžných badatelských objednávek (via e-mail) byly v roce 2019 vytvářeny studijní/reprodukční kopie (digitální fotografie, mikrofilmy) z nejčastěji žádaných archiválií. Jednalo se především o fondy Metropolitní kapituly (včetně fondu Velkostatek Volyně), Sbírkou fotografií Stavební správy PH, Staré a Nové plánové sbírky atd. Podobný princip byl uplatněn i při vytváření zálohovacích kopií.

VI. Specializovaná knihovna Archivu Pražského hradu a Archivu Kanceláře prezidenta republiky

Specializovaná knihovna Archivu Pražského hradu a Archivu Kanceláře prezidenta republiky je rozdělena do několika knihovních fondů:

- a) knihovna APH
- b) knihovna AKPR
- c) Uměnovědná knihovna
- d) knihovna Oskar Schürer

Veškerá činnost probíhala v rámci schváleného rozpočtu určeného k budování a ochraně knihovního fondu a v intencích Knihovního řádu z roku 2018, včetně Závazného postupu pro nákup knihovního fondu Specializované knihovny APH a AKPR.

Počátkem roku 2019 došlo k upgrade knihovnického systému (KpWin) na novou verzi (nyní název Verbis). V souvislosti s tímto krokem se knihovnice Anna Jenšíková (společně s knihovnicí Knihovny KPR a řadou knihovníků a archivářů z dalších organizací) zúčastnila setkání s vývojáři tohoto systému, kde bylo možno probrat řadu nejasností a dotazů týkajících se užívání a fungování tohoto programu. V průběhu roku byla prováděna běžná knihovnická agenda (katalogizace přírůstků, časopisy, výpůjčky, objednávky, ošetření fondu-vazby/převazby apod.). Bylo vyhověno požadavkům externích badatelů, jak telefonickým, tak návštěvnickým. Uskutečnilo se 8 externích výpůjček pracovníků KPR a SPH, dále evidované i neevidované výpůjčky pracovníků APH (odhad ca 500). Všechny nové výpůjčky externím pracovníkům KPR a SPH byly vydávány na základě předávacího formuláře proti podpisu, zároveň byly evidovány ve výpůjčním modulu systému Verbis. Nové výpůjčky pracovníkům APH byly evidovány ve výpůjčním modulu Verbis.

Přírůstek knih do fondu knihovny OSAS byl 411 publikací, které byly získány zakoupením, na základě smluv či dary.

Stav knihovního fondu:

F o n d	Počet knihovních položek	Přírůstek	Smlouvy	Dary	Nákupy (celkem)
Knihy fondů APH a AKPR	23076	411	33	138	240
Uměnovědná	2786	0	0	0	0
Kn. Oskar Schürer	1421	0	0	0	0
CELKEM	27283	411	33	138	240

Zpracoval:
Mgr. Tomáš Zubec m. p.
14. 2. 2020